... ΦΡΕΝΚΕΛ

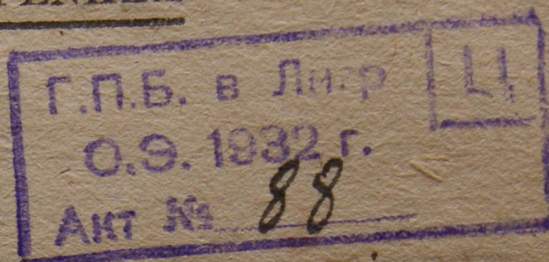
ΝΤΑΓΝΑ ΠΡΕΠ ΝΑ ΤΕΡΥΝΕ Τ' ΑΡΟΣΤΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ Σ' ΟΣΠΙΤΙΑΝΟΝ ΤΙΝ ΑΠΣΤΑΝΟΒΚΑΝ ΣΟ ΚΟΛΧΟΖ

Μετάφρασι: *ΧΑΡΙΒΙΔΙ Σ.*

ΕΚΔΟΣΙ ΤΙ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙ"
ΡΟΣΤΟΒ-ΔΟΝ 1931.

Γ. ΦΡΕΝΚΕΛ

ΝΤΑΓΝΑ ΠΡΕΠ ΝΑ ΤΕΡΥΜΕ Τ' ΑΡΟΣΤΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ Σ' ΟΣΠΙΤΙΑΝΟΝ ΤΙΝ ΑΠΣΤΑΝΟΦΚΑΝ ΣΟ ΚΟΛΧΟΖ

Μετάφρασι: ΧΑΡΑΒΙΔΙ Σ.

ΕΚΔΟΣΙ ΤΙ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙ“
ΡΟΣΤΟΒ-ΔΟΝ 1931.

Я. ФРЕНКЕЛЬ

Уход за болным ребенком в домашней обстановке в колхозе

Перевод: ХАРАВИДИ С.

Издание „Коммунистис"
Ростов-Дон 1931 год.

Технический редактор ГРИГОРИАДИ Ф.

Сд. в набор 23 XII —1931 г.
Сд. в печать 29 XII —1931 г.

Упол крайлит № 4619 Б 6.—125х176 Заказ № 719 Тираж 4000
Типография Греческого изд. „Коммунистис"

Я. Френкель

ΝΤΑΓΝΑ ΠΡΕΠ ΝΑ ΤΕΡΥΝ Τ'ΑΡΟΣΤΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΣΟΣΠΙΤΙΑΝΟΝ ΤΙΝ ΑΠΣΤΑΦΝΟΚΑΝ ΣΟ ΚΟΛΧΟΖ

Τι πεδίον τ' αρόςτιας ίνε ενπόδια ςι ςοςιαλιζμυ το χτίςιμον.

Τα πεδία πολα ςιχνα αροςτένε, παρα ι ιλικιαζμεν. Ατα ίνε πολα περιςον αδίνατα ας'ιλικιαζμεντς, πολα αλίγον προςαρμοςζμένα ςιν ζοιν κε χριάςκυνταν προςεχτικον κ' εγρικιζμένον τέρεμαν, προπάντον τα πρότα χρόνια τις ζοις.

Σο παλεον το προεπαναςτατικον την Ρυςίαν, τα τα πεδία όχι μοναχον εροςτέναν, αλα κε επεθάναν περιςον, παρα ι ιλικιαζμεν.

Ανάμεςα ςα μορφομένα τα κράτι ι Ρυςία τι τςάρυ εκράτνεν έναν αςα πρότα τα θέςις ςιν θνιςιμότιταν τι πεδίον κεχα.

Τ' άςςκεμα τα ςινθίκας (υςλόβιας) τι ζοις, ι ςκοτιναςέα κε ι ανεγρικοςίνια τι χορέτςας, το ότι ατε έτονε παραφορτομέντςα αςα πεδία κι αςο ςπιτι τα δυλίας, έταν ι ετία κε ετερίυςαν άςςκεμα τα πεδία εμ εχίνα ντο ίχαν τιχ ίανατυν εμ εχίνα πα ντο κίχαν τιν ίανατυν. Το γιατρικον ι βοίθια για τι χορέτας πολα μακρα έτονε.

Οντάν ανθροπ έτανε σκοτινι κε αγράματι, ατο πολα εβοίθεσεν να διαδόχκετε πολα πλατέα ι γιατρομαντία (ζναχάρστβο.) Ολια ατα εντάμαν έταν ι ετία ντο ίχαμε μεγάλον θνισιμότιταν.

Το σοβετικον ι κιβέρνισι ερχίνεσεν ενεργιτικα να καταπολεμα το μεγάλον τιν θνισιμότιταν ς' εμέτερον τον Σίνδεζμον, κε προπάντον τιν θνισιμότιταν τι πεδιον.

Σα δεκατρία χρόνια απες ι Φίλακσι τι μάνας κε τι πεδι εσσκέπασεν τιν χόραν-εμον με δίχτια καθιδρίματα κονσυλτάτσιας οσπίτια τι μορο ντο βιζανε, γαλατομαγιρία, γιάσλιας.

Οργάνοσεν για τα πεδία (ασα 5-8 χρονον πεδικα κίπυς, πλατίας (τέτσκιε σατι, πλασσάτκι).

Σα κονσυλτάτσιας ντο εσς πίραν το γιατρικον προσοπικον ασον κερον- σον κερον τερι τα πεδία, δι τι μανάδας οδιγίας εγνοριμιάζιατς με τα κανονιζμυς για τι πεδίον το τέρεμαν (περιπίισιν).

Τα κονσυλτάτσιας στίλνε τ'ανθρόπς-ατυν σο σπιτ σι μανάδας, για να καλιτερίζνε τ'οσπιτιανον τιν απσταιόφκαν τι πεδι.

Το τρανον το διχτ τι βρεφοκομίον (γιάσλι) ντο οργάνοσεν ι Φίλακσι τι μιτέρας κε τι πεδι γιαχοτ ντο οργανόθαν με τ' ατινεθι τιν βοίθιαν αδα σο 1931 τι χρονίας περ ς' ατινες τιν φροντίδαν περισον ασο έναν εκατομίριον πεδία. Ατο σιμεν, ότι παρχπαν ασο έναν εκατομίριον πεδία εβρίυντανε σα καλα τα σινθίκας τι φαι κε τι περιπίισις, σε παστροσίνιαν κε πέρνε κανονικον εργατικον κε κομυνιστικον ανατροφιν. Ατο σιμεν ντο κάμ-

ποςα χιλιάδον μανάδον ςςέρια ελίαν κ' εδόχτενατς το μινκιν να πέρνε μέρος ςι ςοςιαλιζμο το χτίςιμον.

Κι ατο ι δολία ίςςεν αποτέλεζμαν ντο ολιγόςτεψεν ι θνιςιμότιτα τι πεδίον ςεμέτερον τον Σίνδεζμον.

Σον κερον, πυ εκιβέρνανεν ο τςάρον αςα εκατον μοναχον τα 15 αποθάνε.

Ατο τιν θνιςιμότιταν πρεπ αχόμαν να χαμελίνοματο Εν ανάνκι φάρδέα, πλατέα ν'απλόνομε το χτίςιμον τι γιαςλίον. Τα γιάςλιας πρεπ να πέρνε όλια τα πεδία, πυ θα έχνε ιλικίαν υς τα 4 χρόνια.

Γιατατο πρεπ να φροντίζομε κε να κατορθόνοματο. Αν ι εργαζόμενι θα δίκνε ςατο αρκετον αφτενέργιαν ι επιτιχία εν εκςαςφαλιζμένον. Ι κορετ πρεπ να εποφελίυνταν γιάτατο εκίνα τα μινκίνια ντο δίατς ι κολεχτιβιζάτςια τι αγροτικυ νικοκιριυ.

Τι γιάςλιας τ' οργάνομαν εν ας'όλεν το καλον ο τρόπος, για να καταπολεμύμε τα αρόςτιας τι πεδίον. Κάθε ίνας μάνα πρεπ με εφχαρίςτιςιν νά δι το πεδίνατς ςιν γιάςλιαν: εχι φιλάτνατα καθαρα, φάζνατα κε ανατρέφνατα ταχτικα. Εχι πέρνε όλια τα μέτρα για να προφιλάτνε τα πεδία ας' όλια τα κολιτικα τ' αρόςτιας.

Άλα ατό-πα ολίγον εν. Πρεπ να καλιτεριζ αχόμαν τ' οςπιτιανον ι οπςτανόφκα για να μι ς' οςπιτ-πα αροςτεν το πεδιν.

Ατο εν χριαζύμενον κε ας' όλον πρότα για το ςίφερον τι νέας γενεας ντο θα περ τον τόπονεμυν — εμις θέλομε ιγιινυς κε δινατυς χτίςτας για τι ςοςιαλιζμυ το χτίςιμον.

Τ' αρόςτιας τι πεδίον όχι μοναχα ολιγεςτέβνε τον αριθμον κε τα δίναμις τι ςμέναςεμυν, εκίνον πυ θα ςινεχίζνε το

χτίςιμον τι ςοςιαλιζμυ, αλα ατόρα πα εμποδίζνε το χτίςιμον τι ςοςιαλιζμυ.

Σ' εργατιχον τιν ιχογένιαν ο κάθε ίνας άροςτος, το πεδιν προπάντον, πολα εφτάι περίπλοκον τιν ζοιν.

Αροςτον πρεπ να εςς το χριαζύμενον τιν απςτανόφχαν, χριάςςχετε να τερύματον καλα. Τ'άροςτονος τι πεδι το τέρεμαν τα ςινιθιζμένα πέριατο απάνατς ι μάνα. Ατε πολα φορας αναvκάςςχετε ν'αφιν τιν δυλίανατς κε να παραςτεκ το πεδίνατς. Χριάςςκετε όχι μόνον να κάθετε ςι πεδι το κραβατ κεκα, αλα φαιν πα να ετικάζιατο, κε τ'αςπρόρυχα τἄροςτονος να πλιν κε πολα άλα για τατον να εφτάι. Πρεπ με τον κερον να δίατον γιατριχον πρεπ εγριχιζμένα να φαζ κε ποτιζ το πεδιν, να μετρα τιν θερμοκραςίαν, να βαλ καμπρες κε να εχτελα όλια όςα διοριζ ο γιατρον. Κι'αν το πεδιν εν άροςτον αςο κολιτιχον τιν αρόςτιαν, πρεπ να πέρκονταν έναν ςιριν μέτρα, για να μι διαδόχχετε το μόλιζμαν ς'εκίνυς, πυ κίνε άροςτι.

Κι αετς το τέρεμαν τ' άροςτυ τι πεδι εν πολα πολίπλοκον κε χριάςςχετε για ι μάνα, για έναν άλο πρόςοπον προςορινα ν' αφιερόνε ςινεντέλιαν τον εαφτόνατον ς'ατο τιν δυλίαν· ύτε λόγος επορι να γίνετε ότι ςον ίδιον τον κερον απες πρεπ να εχτελίετε κε το ςινιθιζμένον ι δυλία, κιαετς ι μάνα προςορινα εβγεν αςιν ςιραν. Χαλάετε ι δυλία, βλάφχετε το κινον το έργον, αργοπορι ι εχτέλεςι τι προμφιμπλανι

Ντό μέτρα πρεπ να πέρομε;

ΤΑΡΟΣΤΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΠΡΕΠ ΝΑ ΒΑΛΘΜΑΤΑ ΣΟ ΝΟΣΟΚΟΜΙΟΝ (ΠΑΛΚΙΤΣΑ)

Ολον το φρονιμότερον εν να θέχομε τ'άροστον το πεδιν σο νοσοκομίον. Ονταν βάλχετε το πεδιν σο νοσοκομίον λίυνταν τα σσέρια τι μάνας κε δόχκετε το μινκιν να μι αχπάετε ασιν δυλίανατς, αν το πεδιν εποβιζαλίεν.

Για τον άροστον καλίον εν να κίτε σο νοσοκομίον. Σο νοσοκομίον όλιά για τον άροστον γιτυρεμένα ίνε εμτο κρεβατ εμ ι κατικία. Ατυ τ'άροστυς εκσιπιρετύνε ανθροπ πυ έχνε πίραν σο τέρσμαν τ'αροστίον, ι γιατρι κε τ'άλο το γιατρικον προσοπικον προσέχνε τ' άροστυς, τερύνε πος πάι ι αρόστια. Ατο δι το μινκιν με τον κέρον να διακριν κανις, πος αλάγετε ι κατάστασι τ'άροστο κε να έρχυνταν σιν θοίθιαν-ατ.

Κάποτε όχι μονάχον πρεπ να θέλομε να θέχομε τ' άροστον το πεδιν σο νοσοκομίον αλα κε ανάνκι-πα έν γιατατό.

Σα κολιτικα τ' αροστίας, ο λόγος το φερ, ατόχριάσσκετε, για να ενποδιζ κανις τιν αρόστιαν να μι διαδόχκετε.

Σεκίνα τα κολχόζια, όπυ έχνε οπσσεζζίτιας με πολα πεδία, χριάσσκετε χορις άλο να βάλνε σο νοσοκομίον τἄροστα τα πεδία, ντο έχνε κολιτικον αρόστιαν.

Σα πολα τα κολιτικα τ' αρόστιας το μόλιζμαν (μαραζ, ζαράζα) δόχκετε όχι μονάχα ασον άροστον σεκίνον πυ εσς τιν ίανατ, αλα επορι να μεταδόχκετε ακόμαν ασα πρόσοπα πυ ζόνε ίτε εβρίυνταν σέναν οσπιτ

με τον άροςτον. Ο χολχόζνιχον, ςόςπιτ τινος έβρίετε άροςτον αςο χολιτιχον τιν αρόςτιαν, φερ τιν αρόςτιαν απαν ςα λόματατ, ςα ςςέριατ, ςα χινα τα τόπια, πυ επιςχέφχετε ςιν δυλίαν.

Εχι ατος μεταδιδ τιν αρόςτιαν αλτς χολχόζνιχυς κι'ατίν-πα φέρνατο ςιν ιχογένιαν-ατυν χε μολίνε τα πεδία-τυν. Οςτε τ' άροςτα τα πεδία, πυ ερόςτεςαν αςο χολιτιχον τιν αρόςτιαν, πρεπ να βάλοματα ςο νοςοχομίον προτ' απόλα για τα ςινφέροντα τι χολεχτιβι.

Ινε περίπτοςια όνταν ι αρόςτια τι πεδι χριάςςχετε λάρομαν, πυ ς' οςπιτ απες χεπορύμε να εφτάματο.

Σ'αίχα περίπτοςια πρεπ βέβεα να βάλομε το πεδιν ςο νοςοχομίον.

Μόνον ο γιατρον επορι να εχςερ αν εν ανάνχι να θέχομε το πεδιν ςο νοςοχομίον. Κι'αν ο γιατρον πιζμον να θέχομε το πεδιν ςο νοςοχομίον ι μάνα πρεπ να αχύι ίνταν διοριζ ο γιατρον.

Το χαχον εν ντο πάντα χεν δινατον να θέχομε το πεδιν ςο νοςοχομίον.

Σο τςαριχον τιν εχςυςίαν πολα ολίγον εφρόντιζαν για να δίνε γιατριχον βοίθιαν τι χορέτας, νοςοχομία ςα χορία πολα ολίγα έτανε.

Σον χερον τι ςοβετιχις χιβέρνιςις πολα επερίςεπςεν αριθμον τι γιατριχον χαθιδριμάτον αλα να εχςαςφαλίζνε με γιατριχιν βοίθιαν τι μονονιχοχιρτς πυ ζύνε χόριαχόρια, εν πολα δίςχολον δυλιαν. χε αχόμαν τα νοςοχομία ντο έχομε χιχανίνταν-εμ ς. Κε ατο εν ετία χε πολα φορας τα νοςοχομίον εβρίετε μαχρα αςο χολχοζ.

Τεμέτερα τα ιγιονομιχα όργανα αφιερόνε ατόρα το περιςότερον τιν προςοχίν-ατυν ςο δινάμομαν τι γιατρι-

κις βοήθιας ςα ςαβχόζια κε καλχόζια. Πρεπ κ'ι καλχό-
ζνκι αςατινέτερον το μέρος να δίχνε αρχετον αφτενέρ-
γιαν ςο έργον τ' ιγιονομίας. Ατότε μόνον επορύμε
αγλίγορα να βάλομε ςιν ςιραν ακόμαν το πρεπ το για-
τρικον τιν δυλίαν ςα καλχόζια.

Σ' ατοριζνον τον κερον τιχεν κάποτε ναφίνομε ς'
οςπιτ τ' άροςτον το πεδιν κε να γιατρέβοματο ς' οςπιτ
απες, ενο ςο νοςοκομίον εμ για το πεδιν θα έτον καλί-
τερον εμ ι μάνα κι θα έτον ανανκαςμέντςα ν' αχπάετε
αςιν δυλίανατς.

Αλα όνταν αφίνομε τ' άροςτον το πεδιν ς' οςπιτ
πρεπ όςον επορύμε καλίον να ςινορθιάζοματο, να εκςα-
ςφαλίζοματο με γιάτρεμαν κε με καλόν τέρεμαν. Ατο
εν χριαζόμενον για να λαρύτε άροςτον όςον επορι κιάλο
αγλίγορα.

ΤΟ ΓΙΑΤΡΕΜΑΝ ΚΕ ΤΟ ΤΕΡΕΜΑΝ ΤΙ ΠΕΔΙ Σ'ΟΣΠΙΤ ΑΠΕΣ

Σ' οςπίτ-πα το πεδιν πρεπ να γιατρέβιατο ο γιατρον.
Ο γιατρον προςδιοριζ το γιάτρεμαν, όςον το εν χριαζό-
μενον έρτε τερι τον άροςτον τερι πος περαζ αρόςτια.
Το περιςον τιχεν ι μιτέρα να εχτελα τα παρανκελίας
τι γιατρυ κε να φροντιζ για το πεδιν.

Μεγάλον ςιμαςέαν εςς το ταχτικον το τέρεμαν τ'
άροςτονος. Ι πορία τ' αρόςτιας το πόςον κέρον θα
κρατι κε ντο αποτέλεςμαν θα εςς όλια ατα εκςαρ-
τίυνταν ατόςον αςο πρόςοπον, πυ τερι τον άροςτον όςον
κι'άςον γιατρον, πυ τερι ατον. Ντο όφελος θα εγβεν

αν ο γιατρον προςδιοριζ ταχτικον γιάτρεμαν, αλα τα παρανχελίας τ' ατυνυ ταχτικα κε εχτελίυνταν, για όλος διόλο κ'εφαρμόςκυνταν.

Γιατατο κάθα ίνας μάνα πρεπ να εγριχα να τερι τ' άροςτον το πεδιν.

Το τέρεμαν τ' άροςτονος, προπάντον τι πεδι, χριάςςκετε πολα ιπομονιν κε ιςιχίαν. Τ' άροςτον το πεδιν τα ςινιθιζμένα πολα κλέι, εν ιδιότροπον κι θελ να περ γιατρικον, ςιχνα ακόμαν κε το φαιν κε τιν ποτιν. Κι πρεπ κανις να θιμον, αλα πρεπ γλιχέα κε ςταθερα να νικα όλια ατα τα ιδιοτροπίας με το φοβέριζμαν κε με το τζάιζμαν τ' άροςτον το πεδιν δεν κι γίνετε.

Κι' πρεπ ν' ακύομε τα ςινβυλας, πυ έρχυνταν λέγνε μας εχιν ι αγρίκιςτι ι θιάδες κε ι καλομανάδες. Ολ ατιν εθαρύνε πολα εκςέρνε αςατα τα πράγματα, κε λογαριάζνε τον εαφτόν-ατυν ιπόχρεον να δίνε ςινβυλας.

Εκίνος πυ θα φροντιζ για τ' άροςτον το πεδιν πρεπ προςεχτικα να τερίατο, να ελεπ όλα τα μεταβολας, πυ γίντανε ςο πεδιν κε να λέγιατα τον γιατρον. Καθε λεπτομέρια, κάθε παραμικρον ςι πεδι τιν κατάςταςιν πολα φορας ςπυδέα ιν για τον γιατρον, βοιθύνατον να προςδιοριζ τιν αρόςτιαν, εγνοριμιάζνατον πος περα ι αρόςτια. Μόνον με αίκα ςινθίκας ο γιατρον εποριν να προςδιοριζ κανονικον γιάτρεμαν.

Αςάλο τιν μερέαν, εκίνος πυ φροντιζ για τάροςτον το πεδιν, πρεπ προςεχτικα ν' ακύι, ντο λέι ο γιατρον. Αν κεγρίκςεν κάπιον αςα λόγια τι γιατρυ, πρεπ να εροτα άλο μίαν.

Αν κι φιλάτς ςο νυς εχίνα πο λέι ο γιατρον, πρεπ να γραφτς ςο χαρτιν τα παρανκελίας τι γιατρυ.

Κε αετς όπος ίπαμε το χιριότερον ο χανονιζμος για το τέρεμαν τἄροςτονος τι πεδι εν — ν' αχόι χανις τα λόγια τι γιατρυ κε ςοβαρα να εχτελα εκίνα πυ διοριζ ατος.

ΤΑΡΟΣΤΟΝ ΤΟ ΠΕΔΙΝ ΕΣΣ ΑΝΑΝΚΙΝ ΑΣΙΝ ΙΣΙΧΙΑΝ ΚΙ ΑΣΟΝ ΚΑΘΑΡΟΝ ΤΟΝ ΑΕΡΑΝ.

Αςότι κι' αν ερόςτεςεν το πεδιν, χριάςςχετε ιςιχίαν κε καθαρον αέραν. Ατα πρεπ να εχςαςφαλίζομε το πεδιν υς να έρτε ο γιατρον. Αν τ' οςπίτνεμυν εςς μόνον δίο χάμαρις, εν ανάνκι το έναν απ' ατα, όλον το φοτινον, πυ κι ςςκίζνε κε διαβένατο, πρεπ να παραχορύματο τον άροςτον. Αν κέχομε δέφτερον δομάτιον, πρεπ να καθαρίζομε κε κςιχορίζομε για τον άροςτον έναν ίςιχον, φοτινον γονίαν (κεςςιαν) αςο χορίζοματο κ' ίςτερα αςαλ το μέρος τι χάμαρις με τ' έναν περτιαν. Αν ο γιανρον εχςαχριβον πος το πεδιν εςς χολιτιχον αρόςτιαν, ατότε πρεπ να κρατίυνταν ςοβαρα τα ςινδυλας τι γιατρυ, για να μι μεταδόχχετε το μόλιζμαν (зараза).

Απες ςο δομάτιον, όπυ εβρίετε τ' άροςτον το πεδιν, πρεπ να εβρίυνταν μόνον εχίνα τα πρόςοπα, πυ χριάςχυνταν. Κςεντς επιςκέφτας κι' πρεπ ν' αφίνομε ςο δομάτιον τ' άροςτονας. Τα πρόςοπα, πυ εβρίυνταν ς' έναν δομάτιον απες με τον άροςτον, για δίπλα ς' άλο δομάτιον, απες ν' αποφέβνε το φοναχτον τιν ομιλίαν, το τζάιζμαν κε το χτίπεμαν.

Για να εκςαςφαλίζομε τον άροςτον με καθαρον αέραν,
πρεπ όςον εν μινκιν ν'απομ ακρίνομε αςο δομάτιον τα
ςςκέβια κε τα πράγματα, πυ ίνε περιςα. Ατα όχι μονά-
χα εβγάλνε τον αέραν αςο ςπιτ, αλα ς' ατα απαν τοπ-
λαέφκετε πολα ςκόνιν, ακαθαρςίαν κε κάποτε κονόπια.

Για τατα τα πράγματα κε τα ςςκέβια, πυ κίνε
χρίςιμα ςον άροςτον, όπυ απες κίτε άροςτον. Αν τον
άροςτον δίοματον χοριςτον δομάτιον, ςατο απες πρεπ
ναφίνομε μόνον το κραβατ τ'άροςτονος, το κραβατ τι
μάνας, έναν μικρον τραπέζ ςο κραβατ τ 'άροςτονος κεκα,
έναν άλο τραπεζ ολίγον μεγάλον, δίο ςκαμνία για δίο
δινατα καρέκλας κ'έναν τολαπ με παςτρικα αςπρ ρυχα
για τον άροςτον.

Το δομάτιον πρεπ να εν καθαρα ςιγιριζμένον, τα
τυβάρια πρεπ να ίνε καθαρα ςπονκιμένα με νεβραγμένον
πανιν, όλ α τα ζιαςτίρας πρεπ να ςπονκίυνταν αςα γο-
νίας, αςα παραθίρια πρεπ να ςκονομε όλια τα κυτία με
τα τςιτςέκια, να ςκόνομε όλια τα περτέδες — το πεδιν
χριάςςκετε πολα φος.

Κι πρεπ να παρεβρίυνταν ζόα απες ςο καλιβ (μυς-
κάρια, μυχτεροπύλια, ακόμαν κάτας κε ςςκιλία) προπάν-
τον αν εβριετε ςο καλιβ άροςτος.

Τον ςςιμονκον πρεπ όχι ολιγότερον αςα τρία φο-
ρας τιν ιμεραν ν'αερίζομε το δομάτιον, ν'ανίγομε τα
παραθιρόφιλα, κι'αν κέχομε αίκα, ν'ανίγομε τιν εκςόπορταν
ατυ ςον κερον τον άροςτον πρεπ να τςιλιάζοματον καλα.
Τα ιμέρας το φιςα αέρας κε εν κρίος, πρεπ κατ να θέ-
κομε αντικρι ςο κιφαλ τι πεδι, όνταν ανίγομε το παρα-
θιρόφ λον για τιν πόρταν, για να μι ο κρίος αέρας κατ'
εφθίαν πάι ςον άροςτον. Πρεπ ταχτικα νάφτομε τον

πέσσκον, για να έν μέτριον θέρμιαν σο δομάτιον: το πί-
αζμαν τι πέσσκονος οφελι ακομαν ς'αέριζμαν τι κάμαρις,
προπάντον αν ατυ σον κερον ανίγομε το παραθιρόφιλον.

Το καλοκερ πρεπ όλεν τιν ιμέραν, κι'αν εν μινκιν
κε τιν νιχταν, το παράθιρον σιν κάμαριν τ'άροςτονος να
εν ανιχτον.

ΤΑ ΜΟΠΙΛΑ ΣΟ ΔΟΜΑΤΙΟΝ Τ'ΑΡΟΣΤΟΝΟΣ

Τ'άροςτον το πεδιν πρεπ να κίτε: πρεπ να φρον-
τίζομε το χραβάτνατ να εν καλον.

Το καλίτερον το κρεβατ εν το σιδερένεν το κρα-
βατ με τα σανίδια κε τεσσακ γομάτον με τα σαλόμας
(χοντράσσιρα). Αλα αν κεν σιδερένεν καραβατ επορύμε
κα δίο κσιλοπόδαρα απαν να βάλομε σανίδια. Το μακσιλαρ
πρεπ να εν αρκετα τριφερον, γομάτον με φτυλτα. Το
κρεβατ πρεπ τα εν στρομένον με καθαρον σινδον (προςτι-
νιαν) πανένεν, ολόεν, χορις χοντρα πάςτας. Αίκον πα
σιντον πρεπ να σίρομε αφκα σο γεργαν. Το στρόμαν
πρεπ να εν θερμον, μαλένεν για βομπακένεν πλεχτον,
αλα ιποχρεοτικα πρεπ να εν καθαρον· ατο πρεπ απ'εμπ-
ροςτα (προκαταβολικος) ν'αερίζοματο καλα κε να τινιάζομε
το τόζναθε. Κι πρεπ αντι τι στροματι να σςκεπάζομε
τον άροςτον με φορέματα—παλτον, γύναν, κοντογυν. Αν
θα εν ανάνκι μεταχιρίςκυμες αίκα πράματα πρεπ απέμ-
πρικες να τινιάζοματα κε να καθαρίζοματα.

Το μακσιλαρ πρεπ να εν φορεμένον με καθαρον
φόρεμαν, πυ να εβγεν. Τ'αςπρόρυχα σο κρεβατ τ'άρος-
τονος πρεπ νάλάγυνταν τρία φορας σα δέκα ιμέρας· αν
ο άροςτον έν ακάθαρτος, αν κατυρι κε μυρταριζ τα
στρέματα ατότες κάθαν φοραν ίςτερα ασυ μυρταρίετε

πρεπ νάλάγονταν τάςπρόρουχατ. Για να φιλάτομε το τεςςαχ αςιν αχαθαρςίαν, ςαίκα τα περιπτόςια πρεπ να βάλομε αφχα ςο ςιντον κλιόνκαν. Γενικα πρεπ να έχομε ιπόπςιν, πος για τον αροςτον χριάςκονταν πολα αςπρόρουχα, Πρεπ με τον κερον να φροντίζομε για τατο, να εβρίχομε με το παραπαν αςπρόρουχα, για ςιχνα να πλίνομε εκίνα ντο εςς.

Πρεπ να προςέχομε το ςιντον να κίτε ςο κρεβατ ίςα, χορις ςουφρας, για να μι ίνε κύςςτια ςο κρεβατ. Τα ςύφρας κε τα κύςςτια γίνταν ετία να ςκιματίονταν γανκρόματα. Αροςτον π επ να εν φορεμένος με χαμις· με κανέναν τρόπον κι πρεπ νάφίνομε το πεδιν φορεμένον ςο κρεβατ. Το χαμις τι πεδι πρεπ νάλάζοματο τρία φορας κάθαν δέκα ιμέρας· όνταν λερύτε κε ςίρ το ίρδο; βέβεα πρεπ νάλάζοματο πιχνα;

Τάροςτονος το κραβατ καλίτερα να βάλοματο αέτς όςτε το κιφαλ να εν ςο τυβαρ κιαν· ατότες για τον άροςτον άλο περιςος αέρας θα έν, κε εκίνος πυ τεριάτον πολα έφκολα θα εποβι να ςυμόνιατον εμ αςέναν εμ αςάλο το μέρος. Αλα αν άροςτον ανιςιχα, κθνίετε κε επορι να ρυζ αςο κραβατ, πρεπ να κολίζομε το κραβατ ςο τυβαρ, κιαν κ’ αςάλο το μέρος να βάλομε καρέκλας.

Σο κραβατ ςυμα πρεπ να ςτεκ έναν μικρον τραπέζ, όπυ απαν βάλνε το ποτιρ με το νερον.

Ι ΠΑΣΤΡΟΣΙ ΕΝ ΤΟ ΧΡΙΑΖΟΜΕΝΟΝ Ι ΥΣΛΟΒΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΡΕΜΑΝ ΤΑΡΟΣΤΟΝΟΣ ΤΙ ΠΕΔΙ

Το πρότον ι δυλία για το τέρεμαν τάροςτονος τι πεδι εν να φιλάγετε παντυ πάςτροςιν. Πρεπ να

ενθιμόμες, πος ςάχαθαρςίας απες εν μόλιζμαν (зараза), πο εν πολα επικίνδινον, για τ'άροςτον το πεδιν.

Για τατο ι μάνα, πο φροντιζ για τ'άροςτον το πεδιν, πρεπ να φιλατ χαλον πάςτροςιν ςύλια: εμ ι ιδία να εν παςτριχέςα εμ το δομάτιον, όπο εβρίςτε άροςτον, εμ ο ίδιον ο άροςτον.

Εχίνος πο τερι τ'άροςτον το πεδιν, πρεπ να φορι χαθαρα φορέματα, πο επορυν να πλίςχονταν το χιφάλνατς ι μάνα πρεπ να ςςχεπαζ με χαθαρον λετςεχ. Προπάντον πρεπ να δι προςοχιν όςτε τα ςςέριατς να ίνε χαθαρα. Τα ςςέρια έφχολα λερύντανε. Για τατο πρεπ χαθαρα χε χαλα να πλίνοματα με ςαπον χε χυλεν νερον τα νίςςια πρεπ να χόφτοματα, γιατι ςάτα εφχα μαζέφχετε αχαθαρςία, χε με τιν αχαθαρςίαν μαζι χε το μόλιζμαν.

Τρανον ςιμαςίαν ςο τέρεμαν τ'άροςτονος τι πεδι έςς ι φροντίδα για τιν πάςτροςιν τι χορμι. Το πεδίν-πα, χο εςς τιν ίαναθε χριάςςχετε πάςτροςιν για να εν ιγιινον. Για τ'άροςτον το πεδιν ι πάςτροςι άλο περιςον χριάςςχετε. Τ'άροςτονος τι πεδι το χορμιν αςεχίνο πο εςς τιν ίαναθες έφχολα λερύτε. Τα ςςάφλας ντο εβγένε ςο βεχςίον, ι μίχςα, ντο έρτε αςο μιτιν όνταν έςς χανιςςινας, τα χςεράματα τα κατυρέτςια χε τα μορταροςίνιας, πο χορίυνταν όνταν άροςτον χι χίτε χαλα—ύλια ατα λερόνε το χορμιν χε το χρεβατ τἄροςτονος.

Αν όλεν ατο τιν αχαθαρςίαν χιαπομαχρίνοματο χαλα, ατο θα φερ πολα βλάβιν ςον άροςτον.

Εμις ίπαμε, πος πρεπ να φιλάυνταν χαλα χε χαθαρα τάςπρόρυχα χε το χρεβατ τι πεδι. Αλά πρεπ να τερύμε προςεχτιχα το πετςιν τι πεδι να εν χαθαρον.

Ι αχαθαρςία κε ι λέρα απαν ςο πετςιν φέρνε λόγιον-λογιον μιμίδια, φλόγοςιν, μεδέντια, έρκια, πυ ίνε βαςανιςτικα για τἄροςτον το πεδιν.

Για τατο πρεπ καθιμερινα να πλίνομε το κορμιν τ'άροςτονος τι πεδι με νερον κε ςαπον. Κι πρεπ διάμιας να εγδίζοματο, αλα να πλίνοματο κ'ίςτερα αςο πλίςιμον να τρίφτομε τἔναν κε τ'άλο το μέρος τι πεδι υς να κςερένετε. Πλίνε πρότα το πρόςοπον κε τιν γύλαν, ίςτερα τἔναν το ςςέρ, κατόπιν τ'άλο· το κιριότερον τιν προςοχιν δίνε ςα ςύφρας τι πετςι, ςιν ανκόναν (τον πίχιν) αφκα ςομιν, ανάμεςα ςα δάχτιλα· ίςτερα πλιν τἔναν το ποδαρ, έπιτα τ'άλο, προπάντον πλίν καλα το μέρος πυ εν ςα μερία κε ςιν κιλιαν ανάμεςα (κακα), τα δάχτιλα κε τελεφτέα τιν καρδίαν κε τιν ρὰςςαν. Πρεπ να προςέχομε προπάντον τα ςςέρια να ίν καθαρα, γιατι ατα αςύλα αγλίγορα λερύνταν, κ'ι ζαράζα απά α έφκολα μεταδόχκετε απες, παρα αςα κάπιον άλο μέρος τι κορμι. Εμις με τα ςςέρια-μυν πέρομε (ενκ ζομε) το φαιν, με τα ςςέρια πιάνομε τα ςςκέδια, τα ςςίλια κε τ'άλα τα μέρι τι κορμι. Τα ςςέρια πρεπ να πλίνομάτα κάμποςα φορας τιν ιμέραν, προπάντον κάθαν φοραν πριν να τρόγομε· τα νίςςια πρεπ να κόφτοματα. Αςο τρίφτομε το πλιμένον το μέρος τι κορμι όλος διόλυ με κςερον ςιάρτινον πεςςκιρ, βάλοματο αφκα ςο ςτρόμαν. Το νερον για το πλίςιμον, το λαγιν, τας πρεπ να ίνε όλος διόλυ καθαρα. Επορύμε ακόμαν κάποτε να τρίφτομε το πετςιν με ανακατομένον βότκαν, νερον κε οκςιδ.

Τρανον προςοχιν χριάςςκετε τι μαλι το τέρεμαν, επιδι ςατα έφκολα γενίυνταν παράςιτα (φτίρας), πυ

πάρα πολα ενοχλύνε τ'άροςτον το πεδιν. Αςόλον χαλίον εν να χορέβομε διαμιας τάροςτον το πεδιν. Αλα χε χυρεμένον αν εν πρεπ να πλίνομε το χιφάλναθες ςα τρία τέςερα ιμέρας μίαν με χυλεν νερον χε ςαπον. Αςο πλίνομε το χιφάλναθες χίςτερα πρεπ να τρίφτοματο υς να ςτεγνύτε με χαθαρον πιχνον χτέν.

Προπάντον πρεπ να φροντίζομε το ςτόμαν τάρο ςτονος τι πεδι να έν χαθαρον. Τον πυρνον, όνταν το πεδιν εγνεφιζ, πρεπ να δίοματο να διαχλιζ το ςτομαναθε με χυλεν νερον, για να χάτει βλένα, πυ εμαζέφτεν ςο ςτόμαναθες τιν νίχταν. Ατο πρεπ να γίνετε χάμποςα φορας τιν ιμέραν, προπάντον ίςτερα αςον ίπνον χε αςο χάθε φάεμαν. Τα τρανα τα πεδία πρεπ το πρωι χε το βράδον να χαθαρίζνε τα δόντια-τυν με δοντι φύρτςαν χε ςχόνιν χε να διαχλίζνε το ςτόμανατυν με χυλεν νερον, αν άροςτον εν ςιν θέςιν να εφτάγιατο. Αν το πεδιν εν μιχρον για αδίνατον χε χεπορι το ίδιον να δ αχλιζ το ςτόμαναθε, ατότε πρεπ να πςίλομε τα δάχτιλαμυν χαλα να τιλίζομε ς'έναν το δάχτιλον-εμυν χαθαρον βυμπαχ, να βρέχομε το βυμπαχ με θερμον νερον χε να τρίφτομε τα δόντια τι πεδι, τιν γλόςαν αποπες χε τα ςςίλια. Πρεπ αχόμαν να πλίνομε χε τοτίατυν. Τ'οτιν ταπες γίνετε να χαθαρίετε με νεβραγμένον τιλιγμένον αμον ραβδόπον βυμπαχ.

Κάποτε τιχεν να τρίφτομε χε τ' ομάτια, προπάντον αν ίςτερα αςον ίπνον τα ματοτζιάτζια ςιμπιάνε αςιν τςίμπλαν. Τ' ομάτια προςεχτιχα να τρίφχυνταν με βυμπαχ, βρεγμένον ςε χυλεν βραςτον νερον, χε ίςτερα χςερα να τρίφτοματα με τςυμιγμένον βυμπαχ για με χαθαρον χςερον πεςςχιρ.

Για να φιλάτομε τιν πάςτροςιν απες ςιν χάμαριν πρεπ χαθιμερινα να ςπονχίζομε το πάτομαν. Ατο πρεπ χορις άλο να γίνετε με νεδραγμένον ςιλεφτερ για με φορχαλ για χαλίτερα με νεδραγμένον κοματ τιλιγμένον ςιλεφτερ για να μι όνταν ςπονχίζομε ςκόνομε τοζ, πυ βλαφτ τον άροςτον. Με δρεγμένον τζαπυτ πρεπ χαθιμερινα να τρίφτομε όλια τα πράματα, πυ έχομε απες ςο δομάτιον. Κι γίνετε ν'αφιν χανις το δομάτιον τᾶροςτονος ακάθαρτα αςπρόρυχα, εμπάλια μ'εκίνα πυ τρίφνε τιν ςκόνιν, — ατα χαλάνε, μολίνε τον αέραν. Ι λάμπα πυ πιαν ς' άροςτονος τιν χάμαριν, πρεπ να φιλάχχετε καθαρα, το φιτιλ πρεπ να εν χαλα διορθομένον, για να μι ι λάμπα απομεν χορις καζ.

Κι πρεπ να ςίρομε χα το φιτιλ κε ν' αφίνομε αδίνατον φοτίαν για να μι γίνετε υγαρ. Αν ι φοτία πιραζ τον άροςτον, πρεπ ςιν λάμπαν εμπροςτα να βαλόμε κατ πράμαν, για χαρτιν, για να μι κρύι το φος ςον αροςτον

ΠΟΣ ΝΑ ΦΑΖΟΜΕ Τ'ΑΡΟΣΤΟΝ ΤΟ ΠΕΔΙΝ

Σα πολα αρόςτιας πρεπ να εν χανις πολα προφιλαχτικος ςο φαγιν, γιατι τ' άροςτον το πεδιν κι γίνετε να δίςατο ίντιαν φαγιν τιχεν. Μόνον ο γιατρον σπορι να προςδιοριζ, ντο πρεπ να δίομε το πεδιν να τρόι. Ι μάνα πρεπ ςοδαρα να κρατι τα παρανχελίας τι γιατρυ. Αλα αν χεν μινκιν αγλίγορα να ςιμβολέφκετε τον γιατρον, ατότε υς να έρχετε ο γιατρον, τ'άροςτον το πεδιν γίνετε να δίνατο μόνον χαμνον κε τριφερον φαγιν λογοχάριν χαμνον κιςελ, χαμνον μάναγια κάςςαν

θραζμένον με νερον, γλιζμένον πριντςένεν κάςςαν, κάςςαν ασο αβιος, γλιζμένα χαρτόφια. Καλα ίνε κε τα ςςιρβάδας ασο αβιος για ασο κριθαρένεν το χορκότον.

Βέβεα το φαγιν πρεπ να ετιμάγετε ασα ταζέα κε καλα προτόκτια κε το ετίμαζμαναθε χριάςςκετε να φιλάτομε καλον πάςτροςιν.

Πρεπ να φάζομε το πεδιν με τον παρακάτο τρόπον: αν το πεδιν επορι να κάθετε, ατότε καλίτερα να φάζοματο καθιστα. Αν το πεδιν κεπορι να κάθετε, ατότε πρεπ να ςκόνομε ολίγον το κ γάλναθες με το ζεβρεν το ςςέρνεμον εντάμαν με το μακςιλαρ; κε με το δεκςςεν το ςςέρνεμον να φάζοματο με το χουλιαρ.

Πρεπ να τερύνε το φαγιν ασο χυλιαρ να μι κςίετε κε να μι λερον τ' ασπρόρυχα κε το ςτρόμαν.

Το φαγιν για τιν ποτιν τι πεδι κι γίνετε να φιςύματο γιατι ασο ςτόμαν τ' εκινο πίος φιςα ρύζνε μικρα τζάνκλας ασιν φτίζμαν, όπο ςιχνα εβρίετε ζαράζαν. Ατο εν φοβερον, επικίντινον κε για τον άροςτον κε για τ' εκίνον πυ φάζιατον. Το φαγιν πρεπ να δόχκετε τον άροςτον απολίγον-ολίγον, καλίτερα ςιχνα τέςερα υς πέντε φορας τιν ιμέραν. Πρεπ λογιον,-λογιον φαιν να εφτάμε να μι πεζέβομε το πεδιν.

Αν δίνε τăροςτον το πεδιν πςομιν, πρεπ ατο να εν παγιάτικον, για καλίτερα απόλα κςερον· τα πακςιμάτια αναλύματα ςο τζάι για ςο γάλαν. Το φαγιν πρεπ να δίοματο χυλεν (μόνον ςο κςέραζμαν το χυλεν κι γίνετε) τα φαία, πυ κριόνε χάνε τιν έρικςιν τι πεδι.

ΒΟΙΘΙΑ ΣΟ ΤΡΟΜΑΓΜΑΝ.

Κάποτε τα πεδία ςιν αρχιν τ' αρόςτιας έχνε ςιντςάκομαν. Αροςτον αρχινα πολα να κριον, αρχινα να τρομαζ κάποτε τα δόντιατ κρύνε ς' έναν ς' άλο, το πεδιν ζιτα κιάλο θερμα να τζιλιάζνατο. Τα ςινιθιζμένα το ςιντςάκομαν γίνετε αςο δινατον ςιν ζέςτιαν κ' εμπροςτα.

Σον κερον, πυ ο άροςτον εςς ςιντςάκομαν πρεπ να κοπιάζομε να χυλένοματον. Τςυπόνοματον με δίο, τρία ςτρόματα, ςα ποδάριατ — ςα πλάκαςατ αφκα για ςα γιάνια θέκνε πυκάλια με ζεςτον νερον. Πρεπ να φροντιζ κανις τά πυκάλια να ίνε καλα βυλομένα με τα τάπας για να μι κςςίετε το ζεςτον το νερον κε χαςςεβτι πεδι τα ποδάρια· αν το νερον εν πολα ζεςτον, ατότε πρεπ τα πυκάλιά να τιλίζοματα με πεςςκιρ, για να μι κέετε το πεδιν. Ιςτερα ονταν ολίγον κριον το νερον, πρεπ ν' αποτιλίζομε το πεςςκιρ. Σο τρόμαγμαν εν καλον ακόμαν να δίομε το πεδιν να πιν ζεςτον τζάι. Τα ςινιθιζμένα το ςιντςάκομαν πολα κι κρατι κε ίςτερα ας ατο αρχινα ζέςτια.

ΒΟΙΘΙΑ ΣΟΝ ΚΕΡΟΝ ΤΙ ΖΕΣΤΙΑΣ

Τ' άροςτον το πεδιν, ονταν εςς δινατον ζέςτιαν, πολα φορας γίνετε ανίςιχον, αρχινα κάποτε να παραλαλι, καλατςεβ αδιάκοπα κάποτε λέι ίντιαν τιχεν, τζαιζ κλόςςκετε κε μετακλόςςκετε, λανκεβ να ςκύτε. Σαΐκον τιν κατάςταςιν πρεπ με μεγάλον προςοχιν να τερύμε το πεδιν, γιατι ατο επορι να ρυζ αςο κραβατ, ακόμαν εμπορι να λανκεβ κε τρεςς.

Για να λαφρίνομε τιν κατάςτασιν τι πεδι, εςς ζέςτιαν, πρεπ να θέχομε ςο κιφάλναθες κρίον καμπρες. Για το καμπρες πέρνε έναν μικρον πεςςκιρ για τραπεζομάντιλον, διπλόνατο κάμποςα φορας, νεβράχνατο ςο κρίον — καλίτερα παγομένον νερον, κε αςο τςίμιζνατο κ' ίςτερα θέκνατο ςο κιφαλ τἄροςτονος. Το καμπρες πρεπ να τςυπον το κα ςιν κε τιν κορφιν. Αμον το χυλίτε το καμπρες πρεπ εκ νέυ να νεβράχοματο ςο κρίον το νερον. Κιάλο καλίον κε κιάλο ολίγα ςκυτύρας θα έχομε αν αντι τι καμπρεςι μεταχιρίςκυμες λαςτικένεν φοςςκιλίδ, όπυ βάλνε τςακομένα μικρα· κομάτια παγυρ.

Εν ακόμαν καλον ςο δινατον τι ζέςτιαν να τρίφτομε το ςόμαν τι πεδι το τ'οκςιδ. ανακατομένον με πολα νερον.

ΒΟΙΘΙΑ ΣΟ ΠΟΛΑ ΤΟ ΙΡΔΟΜΑΝ

Ιςτερα αςο δινατον τιν ζέςτιαν ο άροςτον ςιχνα αρχινα να ιδρον πόλικα. Το ίδρομαν φένετε ςον πρόςοπονατ αμον πολα τρανα ςταλαμίτας, ςκεπάζ ακόμαν κε όλον, το κορμίνατ κάποτε το ίδρομαν τρεςς αςον άροςτον, λες κε αβλακ νερον τρεςς.

Ονταν άροςτον ιδρον ςιχνα θελ ν' ανίγετε ςιρ το ςτρόμαν οπις επιδι πριν να ιδρον εςς πολα ζέςτιαν. Να κριον κανις το κορμίνατ όνταν εν ιρδομένος, πολα επικίντινον εν. Για τατο πρεπ κανις να προςεςς, όςτε ο άροςτον όνταν εν ιρδομένος να μι ανίγετε κε να ίνε αςπαλιγμένα τα πόρτας κε τα παράθιρα· πρεπ αςο κιφάλνατ να κατιβάζομε το παγυρ, το καμπρες. Αν άροςτον ςο τέλος τ' ιρδοματι κριον, πρεπ να χυλένοματον με ζεςτα πυκάλια, να δίοματον ζεςτον γάλαν, τζάι για καβεν.

Πρεπ να τρίφτομε τον πρόσοπονατ με ολίγον θερμον πεσςκιρ· αν το πεδιν θελ να πάι οχςςιχες, πρεπ προςεχτικα να δίοματον το τςυκαλ ςο κραβατ κεκα, αφκα ςο ςτρόμαν, να πρυςπαθύμε να μι ανίγομε το πεδιν. Αςο τέλεμαν τ'ιρδοματι κίςτερα πρεπ με θερμον κε κςερον πεςςκιρ να τρίφτομε τον άροςτον ος να ςτεγνον το ίρδομανατ κ'ίςτερα ν'αλάζομε το ςιντον, τι μακςιλαρι το φόρεμαν κε το καμις, πυ ςιχνα όλος διόλυ νεβράχκυνταν πρεπ προςεχτικα ν'αλάζομε τ' αςπρόρυχα, για να μί ανίγομε το πεδιν ύλια τα καθαρα τ' αςπρόρυχα πρεπ να χυλένοματα. Κάποτε το ίρδομαν αςο μικρον διακοπιν κ'ίςτερα κςαν αρχινα να φένετε, ατότε-πα πρεπ ακόμα μίαν φοραν. όλια να φτάμε εκ νέυ· φοβερον εν ν'αφίνομε τον άροςτον ιδρομένον με τα νεβραγμένα τ' αςπρόρυχα.

Αποκςίλομαν. (τέντομα τον μιόνον, ςπαζμόδιχες κίνιςες)

Τα μικρα τα πεδία προτυ ν'αρχινάτα δινατον ζέςτι αντι να παρυςιάςςκετε ςιντςάκομαν παρυςιάςκυνταν αποκςιλόματα. Τι κιφαλίατυν αρχινύνε τι πεδι τα ςςέρια, τα ποδάρια, το κιφαλ, το πρόςοπον κάποτε όλον ι ράςςα κε όλον το κορμίναθες να τραβίυνταν χορις το πεδιν να θελ· ςιχνα μαβριζ ο πρόςοποςαθε τ'ομάτιαθε φοςίυνταν απες, άροςτον βραχνιαζμένα περ ανάζμιαν. Πρεπ πολα προςεχτικα να τερύμε πος γίντανε τα τραβίγματα, όςτε με το νι κε με ςίγμα να λέγοματα όλια ίςτερα τον γιατρον.

Σι τραβιγματ τον κερον με κανέναν τρόπον κι γίνετε να κρατύμε τα ςςέρια για τα ποδάρια τι πεδι. Ατό άλο πέριςον δίναμον το τράβιγμαν, εφτάι το πε-

διν να πονι κε κςάι κι βοιθα. Τον άροςτον πρεπ ν'αφίνοματον ςιν διάθεςιναt πρεπ μόνον προςεχτικα να τερύμε όςτε ςον κερον τι τραβιγματ να μι κρύι εκίνος εκίνον κε να μι ρυζ αςο κραβατ. Υς να μι ςτεκ όλος διόλυ το πάθος τι τραβιγματ, κι γίνετε νάφιν κανις το πεδιν μοναχον ύτε έναν λεπτον. Ιςτερα αςο πάθος πρεπ να ποτίζομε νερον τον άροςτον.

ΒΟΙΘΙΑ ΣΟ ΚΣΕΡΑΖΜΑΝ

Πολα φορας τα πεδία ςιν αρχιν τ'αρόςτιας, για ενακςάι ίςτερα, κςέρυνε. Ονταν κςερα το πεδιν πρεπ να καθίζοματο κε να κρατύματο αςο κιφαλ κι'αςο καtςιν. Αν κεπορι το πεδιν να κάθετε πρεπ να κλόθομε το κιφάλναθε ςο γιαν, για να μι τα κςεράζματα ρύζνε ςον λάρινκαν (γύλαν), απόπυ περ αναπνοιν ςο ςτόμαν εμπροςτα πρεπ να θέκομε πεςςκιρ γιάχοτ να κρατύμε αφκα ςο ςτόμανατ έναν ςςκέβος, για να μι κςςίυνταν τα κςεράζματα ςο μακςιλαρ, ςο ςτρὸμαν κε ςο καμις τι πεδι. Αςο τελίτε το κςέραζμαν κίςτερα πρεπ να διακλιζ το ςτόμαναθες με γαλέχυλεν νερον κε να ςπονκίζομε τα ςςίλιαθε με το πεςςκιρ. Αν αςο τρίπςιμον κίςτερα εκςακολυθα ταναγύλιαζμαν, πρεπ να δίγοματο να πιν απολίγον-ολίγον πολα κρίον-βραζμένον νερον. ο άροςτον πρεπ να κίτε ίςιχα, να μι κυνίετε κε να μι καλατςέβ.

ΠΟΣ ΝΑ ΜΕΤΡΥΜΕ ΤΙΝ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΕΑΝ

Ι ζέςτια μετρίετε με ιδιέτερον θερμόμετρον (γιατρικον θερμόμετρον). Για το μέτρεμαν τι θερμοκραςίας

κι γίνετε να μεταχιρίςκυμες περβολι για λυτρυ θερμόμετρον.

Το γιατρικον το θερμόμετρον εν έναν μικρον γιαλένεν ςολίνα,ς πυ εςς μικρον κιφαλόπαν ς'έναν τιν άκραν, κε τ'άλο άκραθες εν ςτενοτον πυ εςς απες ιγρον μέταλον—διάργιριν. Αν βάλομε το θερμόμετρον ςον θερμον τον τόπον, ςο χυλεν το νερον, ατότε ι διάργιρι, αςο ςτενον το ςολίναν κιαν, πυ εβρίετε ςο θερμόμετρον απες, αςιν χυλίεςιν θα εβγεν αποκάθεν κιαν· αςατό το ςολίναν οπις εβρίετε άςπρον πλάκαν, όπυ απαν ιν χαραγμένα τζιζία κε αριθμι· ίνας αριθμος—37—τα ςινιθιζμένα εν γραμένα με το κόκινον το χρόμαν. Ατο εν ι θερμοκραςία τ'ανθροπι, πυ εςς τιν ίανατ· αςο 37 κιαπαν εν ι θερμοκραςέα τ'άροςτονος—ςκομένον θερμοκραςέα· απαν ίνε μάβρι αριθμι 38, 39, 40, 41. Ανάμεςα ςα κάθαν δίο αριθμυς για άμον το λένε βαθμυς, εν χοριζμένον με μάβρα μικρα γραμας ςα δέκα κομάτια. Κάθαν μικρον γραμιν εν αςα δέκα κομάτια το έναν κοματ τι βαθμυ (έναν δέκατον). Οςον περιςον εν ι ζέςτια, ατόςον ιπςιλα ςκύτε ι διάργιρι ςο θερμόμετρ ν απες.

Σιν ικόναν φίνετε το θερμόμετρον· ςι μέςες το θερμόμετρον ι διάργιρι ςτεκ ςα 36 βαθμυς κε 2 γραμας· ςα δεκςια εν—ςο 37 βαθμυς κε 5 γραμας κε ςα ζεβρια πυ εν τα θερμόμετρον ι διάργιρι ςτεκ ςα 39 βαθμυς απαν· απατα ςα τρία θερμομετρα τι μέςες δίκμας κανονικον θερμοκραςέαν, τ'άκρας ςα δεκςια δικ ολίγον ολίγον ζέςτιαν κε τ'άλο ςα ζεβρια δικ ιπςιλον θερμοκροςέαν.

Για να προςδιορίζνε τιν ζέςτιαν (για να μετρύμε τιν θερμοκραςέαν) θέκνε τ'αφκα το ςτενον τιν άκραν

τι θερμομετρι ςι πεδι το γολτυχ αφκα, αδιάφορον ςα
δεξςια για ςα ζεβρια. Ανάμεςα ςο θερμόμετρον κε ςο
χορμιν κι πρεπ να εν το χαμις. Πρεπ να τερύμε όςτε

Ιχόνα αρ. 1

το θερμόμετρον να μι εβγεν πολα οπις κε για να μι
ι άχραθε εβρίετε απ'οπις εχς μερέαν. Προτυ να βάλομε
το θερμόμετρον, πρεπ να τρίφτοματο με νεβραγμένον
χομαт, να κςεροςπονχίζοματο κε ίςτερα να λαίζοματο

κάμποσα φορας δινατα, αλα προσεχτικα για να μι κρύ-ομε κάπο κε τσακόνοματο· πρεπ να λαίζοματο υς να χαμελιν ι διάργιρι ασο 35 κι'αφκα. Σο γολτυχ αφκα πρεπ να κρατύμε το θερμόμετρον δέκα λεπτα· καλί-τερα να κρατύμε το σσερ τι πεδι κολιμένον σο γιαν, αλέος επορι να κυντάτο κι'ατότε το θερμόμετρον ορθα κι θα δικ τιν θερμοκρασέαν. Αναβα ατο επορι το θερ-μόμετρον να ρυζ κε τσακύτε.

Σε μικρα τα πεδια ντο ίνε ασα δίο χρονον αφκα τιν θερμοκρασίαν καλίτερον να μετρύματο όχι σο γολτυχ αλα σο μεριν κε σιν κιλίαν ανάμεσα για ασον πάτον· το γολτυχ τ' αφκα πολα μικρον εν κε ακόμαν δίσκολον θα εν ν' ανανκάζομε το πεδιν να κρατι το σσέρναθες σπιν-κμένον σο πλεύρον κιαν.

Ικόνα. αρ. 2 Μέτρεμαν τι θερμοκρασίας τανάμεσα σιν κιλίαν κε σα μερία

Γιά να μετρυν τιν θερμοκρασίαν ασον πάτον, βάλ-νε το πεδιν σα γόνατατυν, ι κιλία να τερι αποπανκεκα

κε τα ποδάρια ςα γιάνια, αετς, για να κίτε το κορμιν τι πεδι απαν ςα γόναταμυν, κε τα ποδάριαθε ελέφτερα να λαίςκυνταν. Το ςτενον τιν άκραν τι δαθμομετρι αλίφνε με κάπιον γιάγλος (δαζιλίναν, δύτορον για ελαδ).

Ανίγνε οπις με τα δάχτιλα τον πάτον τι πεδι κε βάλνε όλον τ' αλιφμένον το ςτενον τιν άκραν ςον πάτον ίςα-ίςα αποκάθενκιαν. Ατο όνται 'εφτάγιατο κανις κι πρεπ να ςπινκ' το θερμόμετρον το ίδιον πρεπ να εμπεν λαφρα κ' ελεφθερα' αν το θερμόμετρον, κι πάι απες, ατο φανεφον ντο κέδαλοματο ορθα. Τον κερον πυ μετρύμε τιν θερμοκραςέαν πρεπ με τιν απαλάμιαν-εμυν δινατα να ςπίνκομε το πεδιν ςα γόνατα αςι πάτονος ςο ςτυδ απαν, για να μι γιροκλόςκετε' τ' αποδάριαθες το πεδι εποριν να λαιζ, ατο κι πιραζ. Με τέναν το ςςερ πρεπ να κρατύμε το θερμόμετρον με τ' άλο να ςπίνκομε τον πάτον τι πεδι. Το θερμόμετρον ςον πάτον τρία λεπτα πα να κρατύματο κανίτε' Ι θερμοκραςέα ςον πάτον ιμςον δαθμον περιςον εν, παρα ςο γολτυχ αφκα (κατα πέντε δέκατα). Αςο εβγάλνε το θερμόμετρον αςον πάτον πρεπ να τρίφτνατο με καθαρον τζαπυτ βρεγμένον με ςπίρτον για με νερον όπυ επίκαμε διάλιςιν πορναγιαν.

Το δέφτερον ι ικόνα δίκμας, πος να μετρύμε τιν θερμοκραςέαν ςιν κιλίαν κε ςο μεριν ανάμεςα.

Ονταν μετρύμε τιν θερμακραςίαν, πρεπ να γράφομε ςο χαρτιν εμ τιν θερμοκραςίαν εμ τον κερον πυ εμέτρεςαματο (τιν ιμέραν κε τιν όραν), επιδι ατα τα ίδιςια πολα χρίςιμα ιν ςον γιατρον. Σινίθος μετρύνε

τιν θερμοχρασίαν δίο φορας τιν ιμέραν: απο πυρνυ, ι όρα 8 για 9, κε το βράδον, ι όρα 5 για 6.

Σα κάπια περίπτοσια ο γιατρον προςδιορίζ το μέτρεμαν τι θερμοχραςέας μετα κάθαν δίο όρας.

ΤΑ ΠΑΡΑΝΚΕΛΙΑΣ ΤΙ ΓΙΑΤΡΥ

Ο γιατρον ασύλια πρότα δι οδιγίας, πος να φιλατ χανις το πεδιν ςον κερον τ' αρόςτιας, βαλ τον πλάνον, τιν τάκςιν, πυ απαν να τερύνε τον άροςτον — το ρεζζιμ πυ λέγνε. Ατας ςινβυλέβμας πρεπ μι να κρατύμε το πεδιν ςο κρεβατ κε πόςον κερον, πότε κε ντο πρεπ να φάζοματο. Ατος δίκμας πος να τερύμε τιν δυλίαν τι ςτομαχι, πότε να μετρύμε τιν θερμοχρασίαν, διορίζ εκίνα λογις-λογεν εκςοτερικα μέσα οπις λ.χ. χαμπρες πυ να χυλεν, πριπάρκας, γαρτζίτνικι ποτίρια (банка), φυςςκαλιδ με το παγυρ, κλίζματα, λυτρα.

ΠΡΙΠΑΡΚΑΣ.

Τα πριπάρκας εφτάνατα με τον ακόλυθον τρόπον. Ράφνε αςο πανιν για αςιν φανέραν δίο μακρυλοτα ςακύλια όςον χριάςςκετε ςο καθαέναν τιν περίπτοςιν ςίνφονα με τς δίκςιμον τι γιατρυ· ίςτερα πςένε αςα λιναρόπυλα, αςα ςπόρα το βρόμις, αςα φακόςπορα, αςο κεχριν κε γομόνε με το ζεςταν τιν χάςςαν τ' έναν το ςακυλ. Ι κάςςα κι πρεπ να εν πολα ζεςτον για να μι κει τον πονεμένον τον τόπον. Για να εκςετάζνε τιν χάςςαν θέκνε το ςακυλ ςο μάγλονατυν κε ίςτερα ςον πονεμένον τον τόπον. Ονταν ατο αρχετα κριον, αλάζοματο με το δέφτερον το ςακυλ, πυ εςς το ζεςτον

τιν κάςςαν, κε τάλο τιν πριπάρκαν βάλνε ςο βραςτον το νερον για να χυλίτε. Προτυ να θέκνατο ςο πονεμένον τον τόπον πρεπ να τςυμίζνε το νερόναθε. Αν χριάςκετε να επαναλανβάνομε τα πριπάρκας κε τ'άλο τιν ιμέραν, πρεπ χορις άλο να πςένομε νέον κάςςαν.

ΣΙΝΑΠΙΖΜΙ (ΓΟΡΤΖΙΤΖΝΙΚΙ)

Γαρτζίτζνικια επορύμε ν' αγοράζομε έτιμα αςο φαρμακίον για να εφτάματα ς' οςπιτ. Τ' έτιμον το γαρτζίτζνικ πρεπ ολίγον να νεβράχοματο με γαλέχυλεν νερον ας' εκίνο το μέρος όπυ εν αλιμένον ι γαρτζίτςα, να θέκοματο ςο πονεμένον τον τόπον κε λαφρα να βαςτύματο με το ςςερ ίτε να δένοματο με μαντιλ για με το πεςςκιρ. Το γαρτζίτζνικον πρεπ να κίτε υς να κοκινια πολα το πετςιν. Αςι γαρτζίτζνικι το θέςιμον κ' ίςτερα, άμον ντο περάνε πέντε λεπτα, πρεπ να ςκόνομε αςιν άκραν το γαρτζίτζνικον κε να τερύμε το πετςιν αν εκοκινίαςεν πολα ο τόπον, ςκόνε το γαρτζίτζνικον. Νεβράχομε με το χυλεν το νερον τιν άκραν τι πεςςκίρι, ςπονκίζομε αςο κορμιν τιν γαρτζίτςαν, ντο επέμνεν, κε ίςτερα τρίφ το πετςιν υς να ςτεγνύτε καλα.

Το ςπιτιανον το γαρτζίτζνικον εφτάνατο ςίνφονα με τον ακόλυθον τον τρόπον: πέρνε διο τζαι χυλιάρια κςερον γαρτζίτςαν κε ανακατόνατο εκςιμιςίας (έναν κέναν) με ςιταράλεβρα· ατο το μίγμαν (ςμες) τρίφνατο, ταράζνατο ςο νερον υς να γίνετε ςςκιρον αμον κάςςαν. Ατο τίν κάςςαν αλίφνατο απαν ςο χαρτιν για ςέναν τζαπυτ υς τάκρας (ν' απομεν ς' άκρας ολίγον τοπας) κε ςςκεπάζοματο αποπαν με τέναν αλο κοματ χαρτιν για με τζαπυτόπον.

Τα πεδία εφτάγνατα κλίζμαν με τιν βοίθιαν έναν ίδος λαστικένεν τοπι, πυ εςς ςτυδένεν για λαστικένεν κιφαλ. Το λαστικένεν το τοπ σπίνκνατο δινατα με τα ςςέρια, κε αετς άμον το κρατύματο, φοςίζομε το κιφάλναθε απες ςο νερον κε αφίνοματο· ατότες το τοπ αρχινα να φυςκαν κςαν κε να γομύτε νερον. Ιςτερα αλίφνε το κιφάλναθες με βαζελίναν για με άναλον χτινι βύτορον.

Σίρνε ςο καραβατ απαν κλιόνκαν γιαχοτ με καθαρον πριζέντ γιαχοτ τζαπυτ κε θέκνε το πεδιν ςο ζεβρεν το γιαν με κυραγμένα τα ποδάριαθες αςα γόνατα.

Ανίγνε οπις τα μερία τι πάτονος κε αραέβνε τ' οπιςτινον τιν δίοδον· προςεχτικα, χορις να σπίνκνε βάλνε το κιφαλ (ίςα αποκάθενκιαν). Οταν το κιφαλ εμπεν αρκετα βαθέα (τ' ιμςον το μάκροςαθες), αρχινύνε αργα, αργα να σπίνκνε το λαστικένεν το τοπ, κε το νερον παι ςιντερ. Αςο εφκερύτε το τοπ κίςτερα, πρεπ να εβγάλομε το κιφαλ, χορις να σπίνκνομε το τοπ, για να μι το νερον σίρκετε οπις κε βλάφκετε τ' ιντερ.

Νερον για το κλίζμαν χριάςςκετε ας' ιμςον υς τα 1,2 ςτακάνια ανάλογα με τιν ιλικίαν τι πεδι. Το νερον πρεπ να εν βραζμένον, ολίγον γαλέχολεν.

Αν το λαστικένεν το κλίζμαν κεν τρανον, ατότε πρεπ να βάλοματο δίο κε περιςότεα φορας, για να βάλομε ς'ιντέρια το νερον πυ χριάςςκετε. Ατο βέβεα εφχάριςτον κεν. Για τατο τα τρανα τα πεδία γίνετε να εφτάματα κλίζμαν με ιδιέτερον κρύςςκαν, άμον τ'ιλικιαζμεντς.

I χρύσσκα τα σινίθιζμένα εν γιαλένεν με το μιτίναθες απο παν κεκα· σο μιτίναθες βάλομε μακριν λαστικένεν σολίναν· σ'αφκα τιν άκραν τι σολίνα βάλομε κιφαλ με το χραν ασο σκλιρον το καουτζουκ. Προτου να βάλομε κλίζμαν, πρεπ τιν χρύσσκαν με το κιφαλ να πλίνοματο με το ζεστον το νερον.

Κσσίνε απες σιν χρύσσκαν ολίγον περισον νερον, ασότι χριάσσκετε να βάλομε σ'ιντερ, επιδι κάμποσον νερον απομεν ίστερα -σο λαστικένεν το σολίναν. Τίν χρύσσκαν πρεπ ιπσιλα να κρεμάνοματο για να δίοματο κάτιναν να κρατίατο σο πσίλος τι καρδίασατ κες (να σκόνοματο υς τα μέσα). Ανίγνε το χραν τι κιφαλι κε σκόνε το κιφαλ με το σολίναν μαζι αποκάθενκιαν ιπσι-λα ασιν χρύσσκαν· ίστερα προσεχτικα χαμελίνε το κι-φαλ υς να φένετε το νερον. Με τατο τον τρόπον φίετε αέρας ασο σολίναν. Κλιδόνε το χραν τι κιφαλι με βα-ζελίναν για με βύτορον κε βάλνανο σον πάτον, άμον το ίπαμε πριν — ίσα αποκάθενκιαν. Ιστερα ανίγνε το χραν κε τρεσς το νερον σ'ιντερ· ατο έμις ελέποματο ασιν χρύσσκαν; πυ απες λιφταζ το νερον. Ονταν όλον το νερον εβγεν ασιν χρύσσκαν, ασπαλύνε το χραν κε εβγάλνε το κιφαλ ασον πάτον. Ιστερα ασο κλίζμαν αναν-κάζνε το πεδιν να κίτε ίσιχα 10 λέπτα ακόμαν, κι'αν θέλ-πα να πάι ατος ολσσικες όσον το περισον ο άροστον κρατι σ'ιντερ το νερον, ατόσον καλίτερα το κλίζμαν θα ενεργα.

Σε μερικα τα πεδία σπίνκνε τα κιλομέρια κε κρα-τύνατα υς τα 10 λεπτα. Αν το κλίζμαν αδίνατα ενεργα, ατότε το δέφτερον τιν φοραν το νερον θολον ατο με σαπον· αίκον σαπονένεν κλίζμαν ενεργα πολα καλα.

ΘΕΡΜΑΝΤΙΚΟΝ ΚΑΜΠΡΕΣ (ζεστοπιρ)

Το θερμαντικον το κομπρες θέκνατο με τον αλεθον τρόπον: Πέρνε καθαρον τραπεζομάντιλον για πανεδρένεν κοματ, διπλόνατο δίο για περιςον, ανάλογα με το καμπρες, πυ θα χριάςκονταν, νεβράχνατο με κάμαρις νερον, τζυμίζνε καλα το νερον κε θέκνατο ςο ςο μέρος, πυ εδιχςεν ο γιατρον. Απαν ςο κομάτ θέκνε λεγνον κλιόνκαν για καμπρεςι χαρτιν. Ι κλιόνκα πρεπ να εν ολίγον τρανον αςο κοματ. Απαν ςιν κλιόνκαν θέκνε κατ θερμον—φανέλας κοματ, δυμπακ για μάλινον μαντιχ, για να τςυπύτε καλα ι κλιόνκα· όλια ατα δναμόνατα ίςτερα με δέμαν για με τ'έναν πεςςκιρ.

Το θερμαντιπον το κατάπλαζμαν πρεπ ν'αλάζοματο για να ςκόνοματο άμον το περάνε 4-6 όρας· αςο ςκόνομε το καμπρες κ'ίςτερα πρεπ να τρίφτομε το πετςιν με κςερον πεςςκιρ.

ΠΑΝΚΑΣ (ποτίρια)

Για να βάλομε πάνκας — ατο χριάςςκετε να εν κανις έμπιρος.

Ιν πάνκας με λαςτικένεν τοπ· με τατα το έργον πολα απλον εν. Το πετςιν, πυ απαν πρεπ να βάλομε πάνκας, αλίφτοματο με την βαζελίναν· ςο πλιμένον κε τριφμένον την πάνκαν απαν ςπίνκνε με το ςςερ το λαςτικένεν το τοπ, πυ έςς ι πάνκα, κολιζνε ςπιχτα το γιαλένεν την πάνκαν ςο κορμιν, κ' ίςτερα απ'ολίγον-ολίγον αφίνε το ςπινκμένον το τοπ· ατο όνταν γίνετε το πετςιν ςίρκετε απες ςιν πάνκαν κε ι πάνκα δινατα πιαν απαν ςο πετςιν.

Σομα ςο πρότον τιν πάνκαν, όχι όμος ολοςδιόλυ ςο γιάναθε κεκα, βάλνε το δέφτερον τιν πάνκαν, έπιτα το τρίτον κ.α., άμον το διαταζ ο γιατρον. Τιν πάνκαν πρεπ να κρατύνε 15-20 λεπτα. Αν τα πάνκας βάλοματα ςιν ράςςαν, το πεδιν πρεπ να κίτε απαν ςιν κιλίαν. Απαν αςα πάνκας πρεπ να τςυπόνομε το πεδιν με τ'έναν κεφαλομάντιλον για με τ'έναν λαφρον ςτρόμαν. Για να ςκόνομε τα πάνκας πρεπ να ςπίνκνομε το τοπ ατότε τα πάνκας τι κιφαλίατυν ςκύνταν.

Πολα πολίπλοκον έν να βάλομε τα ςινιθιζμένα τα πάνκας χορις λαςτικένεν τοπ αδακα χριάςςκετε τρανον προςοχιν, για να μι χαςςέβομε το πετςιν τι πεδι. Ατο το έργον θελ πολα εγρίκεμαν, κε θα εν καλον ι μάνα, πυ καμίαν φοραν κεδοκίμαςενατα, να μι δοκιμαζ να εφτάιατα, υς να μι ι ςεςτρίτςα για ο φέλτςςερας για ο γιατρον κιμαθίζνατεν. Να λέγομε πος βάλνε αίκα πάνκας, για να μαθαν κ' ι μάνα αςιν περιγραφιν να εφτάγιατα εν πολα δίςκολον.

ΛΥΤΡΑ

Τα λυτρα διορίζνατα όχι μαναχον για τιν πάςτροςιν· ατα διορίζνατα κάποτε ςο δινατον τιν ζέςτιαν, όνταν άροςτον βαρέα παραλαλι κε ςα κάπια άλα περίπτοςια. Αν κέχομε πεδι ςκαφιδ επορύμε να πέρομε έναν καθαρον βαθιν ςκάφιδ. Πόςον θέρμιαν πρεπ να εςς το νερον απες ςο ςκαφιδ κε πόςον να κρατι το λυτρον, ατα πρεπ να γίντανε ςίνφονα με το διάταγμαν τι γιατρον. Τιν θερμοκραςίαν τυ νερυ απες ςο ςκαφιδ πρεπ να μετρύματο με νερυ θερμόμετρον. Το θερμόμετρον, με τόπιον μετρύμε τιν θερμοκραςέαν τι κορμι για τατο

κι παι. Τ' αδίνατον το πεδιν διο ανθροπ βάλνατο ες σκαφιδ με το σιντον κε εβγάλνατο με το σιντον. Πρεπ να εν ςο σκαφιδ απες ατόσον νερον, όσον χριάςςκετε να ίνε το κιφαλ κε ι καρδία (το ςτίθος) υς τα τσιτςία απαν αςο νερον. Κάποτε ίςτερα αςο λυτρον ο γιατρον διοριζ να χςςίνομε ςο κιφαλ κε ςιν ράςςαν εναχςάι κιάλο χρίον νερον.

Το χςςίςιμον γίνετε ας'έναν λαγιν, όνταν εβγάλνε το πεδιν αςο σκαφιδ, ολίγον κλόθνε το κιφαλ κε τιν ράςςαν-αθες εμπροστα. Ιςτερα αςο λοτρον θέχνε το πεδιν ςο κρεβατ, τρίφνατο με χυλεν πεςςκιρ κε τςοπόνατο με το γεργαν.

ΓΙΑΤΡΙΚΑ

Γιατρικα ίνε για το εχςοτερικον κε για το εςοτερικον το χυλάνεμαν. Απες ντο πέρνε τα γιατρικα διατα ζνατα αμον σκόνιν (παραςςιέχςα), σταλαγμίτας ίτε ποτα (μικςτύρες).

Πρεπ πάντα νιχοτριχυ να εροτύμε τον γιατρον, πότε κε πος να δίγομε το γιατρικον. Κάπια γιατρικα δίοματα πριν αςο φαγιν, τ'άλα ίςτερα αςο φαγιν, κάπια ςον κερον τι φαγι. Αναβα ατο κάπια γιατρικα πρεπ να δίγοματα με το νερον, αλα με το γάλαν. Ολια ατα διχνιατα ο γιατρον κε πρεπ νιχυ-τριχυ να εχτελύμε τα οδιγίαςατ.

Σκονις. Τιν σκόνιν τα ςινιθιζμένα δίνατο αςο φαρμακίον με ιδιέτερα χαρτία· χςςίνε τιν ςκόνιν ςι τςαι το χυλιαρ απες, χςςίνε ίςτερα βραζμένον νερον, πυ εκρίοςεν, ανακατόνε με ινος αλονυ χυλιαρι το λαβ τιν σκόνιν απες ςο νερον κε δίγνε ατο το γιατρικον το πεδιν να πίνιατο

ίςτερα ας ατο το γιατρικον δίνατο νερον να βαβάζιατο κα Αν ι νοςτιμάδα τι ςκόνις κεν έμορφον, ατότε γίνετε να δίομε ολίγον γλικιν νερον (αν ο γιατρον κιαπαγορεβ να δίγομε το πεδιν ζάχαριν).

Αν ο γιατρον διοριζ ςταλαγμίτας, πρεπ ςοςτα να μετρύμε κε να κςςίνομε απες ςι νερυ το ποτιρ ατόςα ςταλαγμίτας. Πρεπ να ενθιμύμες, ντο έναν περιςον ςταλαγμίταν επορι να εν βλαβερον για το πεδιν. Αν όνταν μετρύμε τα ςταλαγμίτας, πυ κςςίνομε απες ςο νερον, κςςίετε ολίγον περιςον γιατρικον για ολίγα ςταλαγμίτας χωρις μέτρεμαν, πρεπ να κςςίνομε κα το γιατρικον αςο ποτιρ, να διακλίζοματο με το βραςτον το νερον, να ςπονκίζοματο κε εκ νέυ να κςςίνομε απες γιατρικον.

Ποτα. Το ποτον (μικςτύρα) τα ςινιθιζμένα δίνατο με το χυλιαρ (απο 1 για 2 τζαι χυλιάρια μίαν)· αν το γιατρικον εν άνοςτον, επορύμε αςάτα κε ίςτερα να δίγομε νερον για γλικιν νερον (άναβα ς'εκίνα τα περίπτοςια όντας ο γιατρον απαγορεβ να μεταχιρίςκυμες ζάχαριν).

Το χυλιαρ, αςόπιον έπεν το πεδιν γιατρικον, πρεπ ςο κιφαλ απαν, ίςτερα αςο έπεν το γιατρικον να πλίνομε κε να κςεροςπονκίζοματο. Ινε γιατρικα, πυ προτυ να δίοματα το πεδιν, πρεπ νάνακατόνοματα· γιατατο εν γραμένον απαν ςο πυχαλ.

Για τ'εκςοτερικον το μεταχίριζμαν ο γιατρον διοριζ άλιφμαν, αλιφας, ςταλαγμίτας (για το μάτια, για τότία) διάκλιζμαν, κάποτε κερία.

Τιν αλιφιν αλίφνατο για ςο πονεμένον τον τόπον, για ςο καθαρον το τςαπυτ, για ςιν μάρλαν άμον το θα λέι ο γιατρον.

Τάλιφμαν με το ιόδιον ασο πλίνομε τα σέρια-μυν κίστερα, τιλίζομε σιν άκραν τι σπίςσκας έναν κομάτ καθαρον βυμπαχ νεβράχοματο ςο ιόδιον απες κε αλίφτομε τον τόπον το πρεπ.

Για να στάζομε σταλαγμίτας ςδμάτιά, ςοτία, ςο μιτιν ασόλον καλίον εν να μεταχιρίςκυμες ιδιέτερον γιαλένεν ςολίναν με λαςτικένεν καλπαχ (με πιπέτκα). Αν βάλομε το γιαλένεν τιν άκραν απες ςο ιγρον κε σπίκνομε ςα καλπαχ, ατότες ςο γιαλένεν το ςολίναν εμπεν ιγρον. Αν άλο μίαν εκ νέυ σπίνκνομε το ςολίναν εβγεν σταλαγμίταν ασα' ιγρον. Ασο πρότον το μεταχίριζμαν κεμπροστα πρεπ κάμποςα φορας να περάζομε ασο σταλαγμιτερ. βράστον νερον. Σάλο τιν φοραν καλίον θα εν ναφίνομε τι σταλαγμιτερι το γιαλένεν τιν άκραν απες ςο πυκαλόπον με τα σταλαγμίτας. Για τιν καθοριότιταν πρεπ το πυκαλόπον κε το σταλαγμιτερ να τςοπόνοματα με καθαρον λεγνον πανιν για με τέναν κομάτ μάρλιαν απτέκας. Για να στάζνε τα σταλαγμίτας ςομάτ, πρεπ να θέκομε το πεδιν ςο μακςιλαρ, να ςκόνομε αν ταφκα τοματοτζάτζ με καθαροπλιμένα χέρια κε να στάζομε ςομάτ σταλαγμίταν.

Για να στάζομε σταλαγμίταν ς'οτιν, πρεπ το πεδιν να βάλοματο ςο γιαν απαν αετς πυ να έρχετε ςο πονεμένον τοτίναθες απαν· τ'οτιν σίρνατο αποπαν σιν άκραν ολίγον οπις κε στάζνε τιν σταλαγμίταν.

Το πεδιν με τι σταλαγμίταν ςοτιν πρεπ να κίτε ςαίκον θέςιν υς τα 5 λεπτα. Αν ας'οτίναθες τρεςς έρκον, πρεπ προτυ να στάζυμε τα σταλαγμίτας να σπονκίζομε το έρκον με τ'έναν κομάτ καθαρον βυμπαχ, πυ εφτάματο άμον ραβδόπον. Ιςτερα ασο σπονκίζομε το

έρχον κε ςτάζομε τιν ςταλαγμίταν πρεπ να βάλομε ςο· τι το τριπιν έναν κοματ βυμπαχ, αλα προςεχτικα για να μι το βυμπαχ εμπεν μακρα ςοτιν.

ΠΟΣ ΝΑ ΒΟΙΘΥΜΕ ΣΤΟ ΠΙΑΖ-ΜΑΝ Τ'ΑΝΙΑΖΜΑΣ

Κάπια αρόςτιας ςο πεδιν αρχινύνε με δινατον διςκόλεψςιν τάναπνοις. Προπάντον φοβερα πάθι πιαζματι τάνιάζμιας γίντανε ςιν διφθερίαν τι λαρινχι.

Το πεδιν κίτε κα κε χιμάτε όλος διόδυ καλα. Τα μεςάνιχχα διαμιας εγνεφιζ με δινατον βέχςιμον (άμον ίλαζμαν) αρχινα δίςκολα νάναπνέι (περ ανάζμαν), κάποτε αρχινα να αναπνέι πολα αγλίγορα πάι να φυρχίετε.

Κυνίετε ανίςιχα. Ατο ι αρόςτια κατατάγετε αςο χριολόγεμαν κε γίνετε επιδι ο λάρινκας τι πεδι πρέςςκετε (ςτένεμαν τι λάρινκα). Σαίκα τα ςιράδας, χριάςςκετε ςο κιφαλ απαν να βοιθύμε το πεδιν κε να μι περμένομεν υς να έρχετε ο γιατρον.

Πρεπ αγλίγορα να ετιμάζομε βραςτον νερον, να φτάνε το πεδιν ποδαρι λυτρα, να δίγοματο νάναπνέι ατμον (τύφαν) κε να ποτίζοματο ζεςτον τςςάι.

Τα ποδαρόλυτρα εφτάνατα με τον ακόλυθον τον τρόπον. Πέρνε καθαρον βέτριαν, κςίνε απες ζεςτον νερον κε βάλνε απαν χρίον για να γίνετε γαλέχυλεν, ατόςον τα ποδάρια τι πεδι να χαςςέφκυνταν· βάλνε τα ποδάρια τι πεδι ςο νερον υς τα γόνατα κε απολίγονολίγον κςςίνε αςιν βέτραν ζεςτον νερον, για να μι χριον το ςκαφιδ. Πολα καλον εν να εβρίκομε γαρτζίτςαν· πέρνε 1-2 βύρας γαρτζίτςαν, τιλίζνατο ςο πανιν, δένατο με το ράμαν, βάλνατο ςιν βέτριαν με το ζεςτον το

νερον κε τζομίζνατο πολα φορας με το ςερ' το νερον αρχινα να θολύτε κε φένετε ι μιροδία τι γαρτζίτζας. Αίκον ποδαρόλυτρον με γαρτζίτζαν ενεργα πολα καλα ςιν διφθερίαν τι λάρινκα. Απες ςο ςκαφιδ πρεπ να κρατι κανις τα ποδιάρια 15-20 λεπτα· ίςτερα κςεροςποκίζνε τα ποδάρια τι πεδι κε φορίζνατον θερμα κάλτςας.

Το να περ κανις νεφες απέςατ τύφαν εφτάγνατον αετς: κςςίτε βραςτον νερον ςο τζάινικον, κιαςο ςκόνε το πόμαν κίςτερα, φέρνε το τζάινικον ςυμα ςο ςτόμαν τι πεδι κι ανανκάζνατο να περ νεφες, ατο τιν τύφαν. Εσορύμε ακόμαν να θέκομε το πεδιν ςο κρεβατ κε να βάλομε ςιν γύλαναθες πανιν, νεβραγμένον ςο ζεςτον το νερον. Αν το πάθος τι παρςιματι αςιν καρδίαν όλος διόλυ κι πέρα, γινετε το ποδαρόλυτρον να εφτάματο μίαν κ' άλο.

Μόνον ο γιατρον επορι να προζδιοριζ αν ι αρόςτια ατο εν διφθερία τι λάρινκα. Το καθεαφτυ ι διφθερία εν πολα επικίνδινον αρόςτιαν ατο εν διφθερίτις τι λάρινκα, κε αν με τον κερον κι θα βοιθύμε το πεδιν, ατότε επορι ι δυλία άκςςκεμα να τελιον, το πεδιν επορι να φυρκίετε. Γιά τατο ςαίκα πάθι πρεπ χορις άλο να προςκαλύμε τον γιατρον, κε το ελάχιςτον τον φέλτςςεραν αν κεβρίετε γιατρος.

ΤΟ ΤΕΡΕΜΑΝ ΤΙ ΠΕΔΙ ΣΑ ΚΟΛΙΤΙΚΑ Τ' ΑΡΟΣΤΙΑΣ

Τ' άροςτονας το τέρεμαν ςα κολιτικα τ' αρόςτιας πολα πολίπλοκον εν. Ι μάνα διςκολέφκετε, γιατι ατε απομεν μαναςςέςα ςο κρεβατ τι πεδι· ας όλεν το πολα επορι να εςς ίναν βοιθον πυ ν' αλάζιατεν.

Δισκολέφκετε κε με το πλίσιμον τ' ασπρόρυχιον, επιδι τιδεν κι γίνετε να εβγαλ ασόσπιτ, για να μι ταυτέφκετε ι αρόστια. Ι μιτέρα, που τερι τ' άροστον το πεδιν, πρεπ να φιλατ ιδιέτερον πάστροσιν, γιατι αλεος έπορι : ίδια ν' αροστεν ασο πεδιν. Χριάσσκετε σιχνα να πλιν τα σσέριατς με το χυλεν το νερον κε με το σαπον. Κάποτε ακόμαν εν ανάνκιν να πλιν τα σσέριατς με απολιμαντικα γιατρικα με τα οδιγίας τι γιατρυ.

Τ' ασπρόρυχα τ' άροστονος ασο κολιτικον τιν αρόστιαν ασέλεν κάλίον εν να βράζοματα απες σιν κατενιν. Ατο ίντιαν (αρόστιαν) μόλιζμαν εν σκοτόνιατο, μονάχον χριάσσκετε ίστερα ας'ατο να πλίσκυνταν τ' ασπρόρυχα. Με κανέναν τρόπον κι γίνετε ν' αφίνομε αλτς ανθροπς σ' οσπιτ όπυ εβρίυνταν κολιτικα τ' αρόστιας κε εκιν πα πυ τερύνε τ' άροστυς κι πρεπ να εβγένε. Ολια, ντο χριάσκυνταν για τον άροστον κε για τεκίντς, πυ τερύνατς, πρεπ ι οσπιτιανι γιάχοτ ι σινκενι να φέρνατα σ' αγιατ να βάλνατα σ' έναν σκαμνιν, απόθεν ίστερα ι μάνα πέριατα.

Ολια τα περιτόματα τ' άροστονος — κατυρέτσια κόπρον, κσεράζματα — πρεπ ν' απολιμάνοματα, προτυ να κσσίνοματα σον απόπατον. Για ν' απολιμάνομε τα περιτόμανα τ' άροστονος ασο κολιτικον τιν αρόστιαν επορύμε να κσσίνομε απαν ζεστον κατενιν για ασβεζτόγαλαν σο διάστιμαν ενας ορυ.

Ονταν λαρύτε άροστον κε όνταν σταματα ι κολιτικότιτα τ' αρόστιας πυ γίνετε κάμποσον ίστερα ασο λάρομαν, πρεπ να γίνετε απολίμανσι για να σκοτότε το μόλιζμαν. Τιν απολίμανσι καλίτερα να εφτάγιατο το

γιατρίκον προςοπίκον άςο νοςοκομίον (παλνίτςα). Ατο αν κεν δίνατον για κάπια ετίας, ατότε πρεπ το τεςςακ, το μαχςιλαρ, το ςτρόμαν καλα να αερίζοματα κε να χυλένοματα ςον ίλον, τα ςςκέδια, τα πατόματα, το κραβατ κε τα κςιλένια τα περιβόλια να πλίνοματα με το ζεςτον τιν κατενιν κε το ςαπον, τ' οςπιτ καλα ν' αερίζομε.

Το πεδιν πρεπ να λύζοματο κε ν' αλάζομε τ' αςπρό ρυχαθες. Ι ίδια ι μάνα-πα πρεπ καλα να πλίςςκετε, να πλιν το κιφάλνατς κε να φορι ολια καθαρα.

ΣΙΝΠΕΡΑΖΜΑΝ

Ντο έμαθεν ι μάνα ας' αύτο το χαρτόπον;

1. Τ' αρόςτιας τι πεδίον καταςτρέφνε, αφανίζνε όχι μονάχον τα δινάμια τι νέας γενεας (εκιν, πυ θάνκατιςτένεμας), αλα κε τιν μάναν αχπάνε αςιν δουλίας-λίανατς. Μετατα βαςτύνε τιν εγλιγοράδαν τι δυλίας-εμων ςι ςοτςιαλιζμυ το χτίςιμον.

2. Πρεπ να προφιλάτομε τα πεδια ας' αρόςτιας. Γιατατο πρεπ να βάλομε τα πεδία ςα γιάςλας βρεφοτροφία κε να καλετερίζομε τ' οςπιτιανον τι ζις.

3. Ι καλχόζνικι πρεπ με τιν αφτενέργιαν-ατυν να βοιθύνε τα όργανα τ' ιγιονομίας, για να εκςαςφαλίζνε το κολχόζικον τον πλιθιζμον με νοςοκομίυ βοίθιαν.

4. Τ' άροςτα τα πεδία, προπάντον ντο έχνε κολιτικα αρόςτες πρεπ να θέκοματα ςο νοςοκομίον αν ς' ατο απαν πιζμον ο γιατρον.

5. Σ' οςπιτ-πα ο γιατρον πρεπ να γιατρεβ το πεδιν.

6. Ονταν τορι κανις το πεδιν, πρεπ να εχτελα νιχο τριχο όλια τα παρανκελίας τι γιατρυ.

7. Αφςτιρα να φιλάτομε πάςτροςιν ςϋλια — ατο εν έναν αςα τρανα τα κανονιζμυς για το τέρεμαν τ' άροςτονος τι πεδι.

8. Αν το πεδιν εςς κολιτικον αρόςτιαν, εν ανάνκι να πέρομε μέτρα, για να μι το μόλιζμαν μεταδόχκετε κε ς' άλτς κε να μι κυβαλίετε μακρα.

9. Αμον το λαρύτε άροςτον, πυ εςς κολιτικον αρόςτιαν πρεπ να φτάμε απολίμανςιν το χτίριον κε όλια τα πράγματα, πια εβρίυνταν ατυπες.

ТІМІ 12 КАП.

ЦЕНА 12 КОП.